

Vjenčić - Венчик

Savez Rusina Republike Hrvatske
Союз Русиних Републики Горватскей

BROJ
ЧИСЛО

117 | 2/2026

ISSN 1331-2189

ДЗЕНЬ ОПШТИНИ БОГДАНОВЦИ

З нагоди означованя Дня Општини Богдановци, 1. мая у Петровцох успішно реалізовани рижнородни активносци хтори позбєрали вельочислєних Петровчаньох и нащивитєльох. Предвечаром отримана културна програма у хторей участвовали школяре Подручней школи Петровци, Хлопска шпивацка група КУД Яким Гарди и Дружтва Руснак. Програму отворели петровски школяре, а наступели школяре од 1. по 8. класу хтори ходза на годзини руского языка и култури и школяре 2. класи хтори ходза на годзини українського языка и култури. Хлопска шпивацка група и оркестер КУД-а Яким Гарди представели ше з рускими шпіванками. Спред Дружтва Руснак наступели солистки Дора Грецишин, Катя Сопка, Андреа Иван и Виолета Курди та дзєцинска и старша шпивацка група, хтори за тоту нагоду, облєчени до народного облєчива панонских Руснацох, попри руских шпіванкох, одтанцовали и Венчик руских народних танцох. Матрици порихтал Иван Лікар,

Петровски школяре од 1. по 8. класу хтори виучую руски язык и културу

а учашнікох за наступ учителька Наталия Гнатко. Од раншого змаганя у риболову по вечаршу културно-забавну програму, у Петровцох успішно означени Дзень Општини Богдановци. Організатор бул Мєсни одбор Петровцох и Општина Богдановци.

Наталия Гнатко

БОГДАНОВСКИ ДЗЕЦИНСКИ ФОЛКЛОРНИ ВЕЧАР

Дружтво Руснак

Внєдзелю, 3. мая, отримани Богдановски дзєцински фолклорни вечар на котрим наступели дзєцински здружєня КУД Томислав Церна, КУД Йосиповац Йосиповац, Руснак Дружтво Руснацох у РГ, КУД Яким Гарди

Петровци, Школа тамбури Општини Богдановци и домашні КУД Сєлянска злога Богдановци. Културу Руснацох представели Руснак Дружтво Руснацох у РГ и КУД Яким Гарди. Спред Дружтва Руснак, у народним облєчивє панонских Руснацох, солистки Дора Грецишин и Катя Сопка, та шпивацка група представели ше з рускими шпіванками Наша Марча и Гей, Дунаю, а танєчна група з Венчиком руских народних танцох. За наступ их порихтала учителька Наталия Гнатко, а матрици Иван Лікар. Організатор вечара були КУД Сєлянска злога Богдановци и Општина Богдановци. Одход на наступ реалізовани з фінансийну потримовку Совиту за национални меншини РГ и Општини Богдановци.

Наталия Гнатко

BROJ / ЧИСЛО

117

GODINA / ПОК

2026.

„VJENČIĆ“

Izdavač: Savez Rusina RH
<http://www.savezrusina.hr>
 vjencic1@gmail.com

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel.: 032 428-342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Certis d.o.o. Cerna

Naklada: 400 primjeraka

„ВЕНЧИК“

Видава: Союз Русинок РГ
<http://www.savezrusina.hr>
 vjencic1@gmail.com

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

За видавателя: Дубравка Рашлянин

Редакција: Вуковар,

Ради Европи 93

Тел.: 032 428-342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкує: Цертис д.о.о Черна

Тираж: 400 прикладніки

Tiskano - Друковане

6 / 2026

Cijena
 Цена 0,70 €

Rukopisi se ne vraćaju.
 Рукописи ше не врацаю.

SADRŽAJ - ЗМІСТ

Дзень општини Богдановци	2
Богдановски дзееински фолклорни вечар	2
75 роки од народзень Михала Рамача	4
Осмаки остатні раз ведно	8
26. Школски литературни вечар Руснацох у Петровцох	10
10. Школски литературни вечар Руснацох у Вуковаре ..	11
Дідо и унук	12
Бежи заяц	12
Мижо и домашні задаток	12
Цверчок	12
Перша причасц у Петровцох	13
Перша причасц у вуковарскей парохії Христа Царя ..	13
Валяне майского древа	14
Заградкова розвага	14
Весели дні за дзеци	15
Отримани 14. Перши аплауз	16
Миклошевски Говлячата на фестивалу Веселинка у Новим Садзе	19
На Смотри дзееинского фолклора наступели и танечніки з Миклошевцох	19
Перши крочаї у шедланю коньох	20
Ученє, забава и дружєне у Горватским Загорю	21
Цо значи єдна подла оцена	22
Чудесни швет	23
Забавни боки	24

Насловни и остатні бок:
 Ивана Бики, Слунко нам ше врацело

Uredništvo: Vera Zelinac (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ljubica Harhaj, Manuela Dudaš Magoč, Lesya Mudri, Tomislav Rac

Savjet uredništva: dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Marijana Džudžar, vl. Vladimir Sedlak

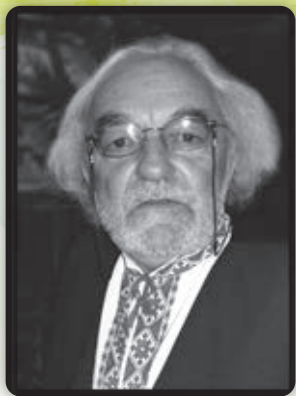
Lektori: Marija Vulić (rusinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik).

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Naklada: 400 primjeraka

Редакција: Вера Зелинац (главна и одвичательна редакторка), Агнетка Балатинац, Мануела Дудаш Гаргай, Леся Мудри, Томислав Рац

Совет редакції: д.ф. н. Оксана Тимко Дітко (предсидателька), Маріяна Джуджар, о. Владимир Седлак

Лекторе: Марія Вулич (руски язык), Андрея Магоч (горватски язык). Друкованє помага Совет за национални меншини Републики Горватскей.

75 роки од народзенья МИХАЛА РАМАЧА

Михал Рамач
бул наш визначни
писатель, прекла-
датель и новинар.
Народзел ше 16.
августа 1951. року
у Руским Керес-
туре. Основну
школу закончел у

родним месце, гимназию и лицей у Укра-
їнській папській малей семинарії у Риме, а
историю дипломовав на Филозофским фа-
култету у Новим Садзе.

Михал Рамач писал за дзеци и одрос-
нутих, а обявел седем збирки поезії на ру-
ским языку. Цали роботни вик робел як но-
винар, а тиж так робел и як прекладатель.
Преложел коло трицец кніжки зоз руского
або на руски язык. Ведно зоз своїм братом
др Янком Рамачам преложел Святе писмо
(Библию, 2019) на руски язык.

Умар у Петроварадине 13. мая 2023.
року.

Порихтала Лю. Гаргай

ЗАПОР У МАЮ

Шумни нам го натаргала каня!
Крача ярком, чуц го аж од Шлайсу.
Ташки и голуби пооганя
и прибегне обляц нашу кайсу.

Пирска, чапка, чурчки себе прави.
На дєпику ше з качками мачка.
Квичи од радосци брест риняви,
а под стреху пере ше купачка.

Плющи, аж ше пенї на долїне.
Купа верби, чаплї и жабчата.
Вед по житку бежи змиц пипине
и бишалму зрец цо скорей прата.

Сипе ше вонконцом благодатни.
Будзе житка, будзе випеканя.
Гучи, сущи, трепе цали златни.
Шумни нам го натаргала каня.

ЯКИ СТРАШНИ ШВЕТ

У мне, мамочко, шерцо заяче,
а у цмей ноци тельо бубуши.
Таки сом мали же ше ми плаче,
боїм же же ме фаркаш укуши.

Боїм же же ме з ключку заквачи
Баба желєзна зоз сподку студні.
Шерцо ми дуднї як сто сувачи:
цо кед ме вежне шинтер незлюдни?

Там у гущави стрєжу шарканї,
а дзива дзивка кучи у маку.
Цо год надумам – дахто ми бранї.
Ище и грожи з кару даяку.

Дябли форкаю, вирча босорки,
з дюру, лопуша, споза цагача,
з пойда, спод яшльох и зоз коморки –
а у мне, матко, душа заяча

75 godina od rođenja MIHALA RAMAČA

Mihal Ramač pisac, prevoditelj i novinar rođen je 16. kolovoza 1951. godine u Ruskom Krsturu. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, dok je gimnaziju i

srednju školu za opće obrazovanje završio u Rimu u Ukrajinskom papinskom sjemeništu, a povijest je diplomirao na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu.

Mihal Ramač pisao je za djecu i odrasle, a objavio je sedam zbirki poezije na rusinskom jeziku. Cijeli radni vijek radio je kao novinar. Također, radio je i kao prevoditelj knjiga te je preveo oko trideset knjiga s rusinskog ili na rusinski jezik. Zajedno je sa svojim bratom dr. Jankom Ramačem preveo na rusinski jezik Sveto pismo (Bibliju, 2019.)

Umro je u Petrovaradinu 13. svibnja 2023. godine.

Priredila Lj. Harhaj

PLJUSAK U SVIBNJU

Lijepo nam ga donijela kreketuša!
Korača jarkom, čuje se čak do brane.
Vrapce i golubove vija
i juri obliti našu kajsiju.

Prska, šljapka, kanaliće si pravi.
Na livadi se s patkama brčka.
Čiči od radosti brest prljavi,
a pod strehom pere se korito.

Pljušti, čak se pjeni po dolini.
Kupa vrbe, čaplje i žabice.
Onda po pšenici juri sprati divlji mak
i dunju zrijeti požuruje.

Lije skroz naskroz blagodatno.
Bit će pšeničice, bit će miješenja.
Hući, šušti, trese cijeli urod.
Lijepo nam ga donijela kreketuša.

KAKAV STRAŠNI SVIJET

Majko, moje je srce zečje,
a u mraku puno je babaroga.
Tako sam mali da mi se plače,
bojim se da me vuk ne ujede.

Bojim se da će me s kukom zakačiti
babaroga s dna bunara.
Srce mi tutnji kao sto mlinova:
što ako me uzme šinter neljubazni?

Tamo u žbunju vrebaju zmajevi,
a vila ljutica čuči u mraku.
Što god smislim – netko mi brani.
Još i preti kaznom nekom.

Đavoli frkću, reže vještice,
s vodnjačom, lopusac, iza lijana,
s tavana, ispod jasli i iz komore –
a moja je duša, majko, zečja

ГВИЗДИ

Лем цо ноц, пахняца диня,
до сна хотар улагої –
спод пазухи ей забриня
златних пчолох тисяч рої.

Вошне ше им очи швица,
нашмеяни и облесни,
аж пламенї ше пажица
дзе збераю мед чудесни.

Чи то пчоли, чи ангели,
чи даяки врачанїни?

Очи ми омамунели,
дали кридла з павучини.

Цошка було. Бо ме гласка.
Цошка цепле у мене дзвинї.
Як мохотка. Ягод ласка.
И як мотиль и як динї.

И уж конї ми регоча.
Нїгда не знам хто их прага.
Шедам до велького коча –
а предо мну Млечна Драга.

СУНЯКАЛОВ

Слунко ше схопело и лем дринга,
бо чекаю го у Америки.
До багренох пирхло ягод цинка
и вец чмигло понад марадики.

Такой на нїм плахта лиловкаста
заслонела турню и тополї.
Цошка цме по гонох ше розраста.
Цверчок заш цверчатом цошка смолї.

Цинї ше кудовча як дїдове
у шкрипацих столкох на коврушу.
Я на шену у сунякалове
слухам їжов шушот у лопушу.

Мне на шену ягод на баршоню.
Любел би и цар мац посцель таку.
Мешац ше подопар на яблоню:
чува гvizди и мене на чардаку.

Зволуєме себе як у раю:
мешац, гvizди, цверчок и пергачи.
Не дам их и вони ме не даю
аж док ешень ше не заоначи.

ZVIJEZDE

Tek što noć mirišljava dinja,
u san atar primiri –
ispod pazuha joj zabruji
zlatnih pčela tisuću roj.

U snu im se oči svijetle,
nasmijane i mile,
čak plamti livada
gdje skupljaju med čudesni.

Jesu li to pčele ili anđeli
ili kakve vradžbine?
Oči mi se zamutile,
dale krila paučini.

Nešto se dogodilo. Jer me miluje.
Nešto toplo u meni treperi.
Kao dlačica. Kao milost.
I kao leptir i kao dinja.

I konji mi već njište.
Nikad ne znam tko ih je upregnuo.
Sjedam u veliku kočiju –
a preda mnom Mliječna staza.

KOMARNIK

Sunce je otišlo i polako kaska,
jer ga čekaju u Americi.
U bagremove je prhnulo kao sjenica
i već je umaklo iznad krstine.

Odmah na njemu plahta ljubičasta
zaklonila je toranj i topole.
Nešto tamno po lenijama se širi.
Cvrčak opet cvrčcima nešto izmišlja.

Sjene se vrpolje kao djedovi
u škripavim klupama na crkvenom koru.
Ja na sijenu u komarniku
slušam ježov šum u lopušcu.

Meni je na sijenu kao na baršunu.
Volio bi i car imati takvu postelju.
Mjesec se naslonio na jabuku:
čuva zvijezde i mene na čardaku.

Dozivamo se kao u raju:
mjesec, zvijezde, cvrčak i šišmiši.
Ne dam ih i oni ne daju mene
sve dok jesen ne zavitla

ОСМАКИ ОСТАТНІ РАЗ ВЕДНО

Помишани чувства обняли Матея док слухал класну хтору им толковала же то остатні дні хтори препровадза ведно, а тиж так и зоз ню, у тей школи, у тей класи.

Бул радосни же конечно по-става одроснутши, же ше мама и тато, як и баба и дїдо, цеша же яки є добри школяр, а з другого боку, бул смутни же векшина школских пайташох и пайташкох пойдзе до других школах, а не там дзе вон.

Односно, до природословно математичней школи ше, за тераз, плановал уписац лем вон.

Велї дзивчата з класи уписовали школи за економски лебо административни професії, даєдни за фризерки, а даєдни, и хлапци и дзивчата вибрали медицинску.

Лука гварел же пойдзе до польопривредней, а Марин до електротехнічней.

- Видзиш, можебуц би и я могол пойсц до електротехнічней, та бизме були ведно – роздумовал док му попатрунок блукал през облак, обачуюци путніцки авион хтори, знал уж напамят, лецел на коло 10 000 метери висини.

Думки ше му почали круциц коло того авиона, бо пречитал же на тей висоти температура воздуха зна буц аж -50°C. Не могол ані задумац як там ма буц барз жимно.

- А видзиш, астронавти преходза през тото пасмо и иду ище далей до Вселени. Там бим єдного дня можебуц и сам любел пойсц.

Роздумоване му претаргло учительково питане чи

шицки принесли потребни дошлебодзєня од родичох за вилет на хтори маю пойсц.

- Матей, твоє дошлебодзєне подписане? – питала ше му учителька.

Таргнул ше, бо з думками бул далеко.

- Гей, гей, най ше пачи. – станул и однесол цидулку гу учительковому столу.

Врацел ше назад до своєй лавки и аж тераз обачел галайк у класи и як шицки нараз цошка приповедаю.

Замерковал же Филип предклада одход и до зоологіейнєй загради, а Марио сцел пойсц на аеродром поопатрац авиони, але не лем тоти хтори вожа путнікох, але и гєвти воєни.

Меланка сцела пойсц до ароборетуму видзиц некаждодньово рошліни, а Сандра предкладала най иду опатриц даяки модни хижи.

На кажди предклад учителька гуторела – увидзимє.

Школа мала схопну директорку, та им винашла можлївосц не лем вилету, але и едукації хтора з велькей часци оможлївєла же би тото за-

єдніцке путованє родичох не коштало превельо.

План бул нащивиц главни город держави, Загреб, обисц Собор Ребулики Горватскей и шицки значни места у городзе. Кєд час дошлебодзи, у пополадньових годзинох планованє нащивиц зоологіейну заграду дзе их поуча о животиньох, окреме гєвтих єгзотичних. Ютрєдзєнь би пошли до арборетуму дзе буду учиц о рошлінох, а пополадню би на дротовей дзвигачки нащивєли Слєме, дзе ше вжимє отримую скихашки змаганя, потим пойду на озеро Јрун, а вшєлїяк же обиду и парк лєс Максимир.

Драгом, док ше буду вожиц лебо ходзиц, єден учитель зоз Загребу будзе им толковац цо видза и коло чого преходза.

Полудзєнок, як чул, мали по-радзєни у єдним студентским центру, а спац буду у якимшик интернату.

Нє цикавєло го то превельо. Волєл би кєд би пошли опатриц авиони, але цошка ше му видзєло же з того не будзе ніч. А любєл би видзиц и Динамов стадион...

Знал уж од скорєй же ше на воєни аеродром нє можє гоч кєди и же за такє єст одрєдзєни дзєнь у року.

Заш лєм, радовал ше путованню.

Їх план бул нащивиц и Плитвицки озеро, вожиц ше там на ладї, а вєц предлужиц до Риєки дзе буду ноцовац даскєльо ноци.

У Риєки мали опатриц будовалїше ладьох и кєд би ше им поспишєло, нащивиц национални парк Бриони, а потим

ше дакус и окупац у морю.

У Риеки мали остац штири дні, а од того ше аж три дні годни по цали дзень купац у морю.

Пияти дзень рано, през Словению мали рушиц за Италию нащивиц Трст, упознац ше з єдну стредню школу и нащивиц замок Мирамаре.

Директорков и учительков план бул же би през тоти нащиви видзели культуру жемох у нашим окруженю и же би почувствовали ритем городох иншакого менталитету од нашого.

Правда, аж и у нас мож обачиц розлики од места по месту.

У Трсту би були два ноци госци тиж у якимшик интернату, а Матей ше радовал же конечно покоштує праву италянску пицу, бо им учителька гуторела же то вшеліак не препуща, праве як не препуща ані прави италянски сладодляд о хторим приповедали їх родичи же є найсмачнейши на швеце.

Матей лєдво чекал!

З Италиї мали пойсц до Словенії, до Постойнскей пещери, а у месце Постойна буду ноцовац. Потим, по учителькових словах, кед будзе часу, нащивя и Люблян, главни город Словенії.

Йому ше видзело же то барз вельо за нащивіювац, а вон би особне волел кед би длужей були на морю.

Саме путованє, як гварене родичом, будзе тирвац дзешец дні. Звичайно таки путованя тирваю по тидзень лебо аж лєм по пейц дні, але їх директорка ше постарала же би мали вецей часу, як гварела –

упознац швет.

Кед пришол зоз школи и ви-приповедал мами о чим бешедовали, вона думала же то барз длуго же би бул з дому, а тато гварел же лєм най го пуши бо уж раз муши одроснуц и постац самостойни.

Матей не розумел цо им то тераз значи? Вон бул самостойни од кеди зна за себе. Од вше знал цо жада, од вше себе сам знал намастиц хлеба з нутелу. Правда, и порозтресал дакеди дацо, окреме кед єдол пуканки, але позберал би за собу.

- Але вон нігда не спал сам окрем у баби.

- Ша, цоже вец. Там буду и други дзеци и учительки з нїма. Не мала беба є, не треба му цицок – коментаровал тато.

- Знам, знам, але заш лєм... – застарано гуторела мама.

- Не старай ше, шицко то будзе добре. Бул уж так зоз школу, не перши раз му.

- Ша гей, але то було лєм на єдну ноц.

- А забула ши за Летну школу Руснацох. Там ходзел скоро полни седем роки и вше оставал по цали тидзень. Забула ши келїх там пайташох

нашол и яки су ище и нешка повязани. И як ше му там барз пачело.

- Правда, правда, але то медзи нашими людзми, а того...

- Ша и то шицки його з класи, а и шицки учительки позна, а там док ше упознаю з другима школярами по местох кадзи буду исц, тиж вироятно найдзе даєдного доброго пайташа.

А можебуц и даяку дзивку, обачел Матей же тато джмуркул на маму.

Кед то видзел, дораз без слова вибегнул до своєї хижы и заткал уха з обидвома руками. Не сцел ані чуц о даякей дзивки. Ма вон ту свою, лєм не зна чи му вона зосце буц права дзивка. За тераз лєм попатроввал на ню, але обачел же ше и вона на нього шмишка.

З такими думками отворел и мобилни же би поопатрал цо положела на мрежу и же би бул перши хтори лайка ей обяву. Вше му подзековала на лайку, а вон бул прешвечени же то добри крочай гу тому же би му постала дзивка.

Агнетка
Костелник Балатинац

26. Школски литературни вечар Руснацох у Петровцох

Учасніки програми зоз учителями

Стреду, 8. априла того року, отримани традиційни 26. Школски литературни вечар Руснацох, хтори з тематику бул пошвещени фамелиї, бо фамелия коліска у хторей ше треба заколісац и виколісац любов у шерцу гу своїому языку, вири и култури. Школяре нїзших класох порихтали рецитациї, два драмски слички: од Михала Ковача *Предумал ше* и Серафини Макаї *Дари яри*, та одшпивали писні *Любицища*, *Рибар* и *Каролина*. Школяре висших класох закукли до збиркох поезиї руских поетох, та того вечара пречитали писні Любици Гаргай, Еугеній Врабец, Любици Сегеди-Фалц, Агнетки Костелник Балатинац, Ганчи Папандриш Гаргай, Звонимира Барни и Томислава Кетелеша. У чаше пририхтованя поезиї и читаня биографийох поетох, школяре обачели же шесцero од седем поетох, чийо писні читаю, народзени праве у Петровцох, та з пиху заключели же у Петровцох

коліска рускей поезиї. Читане стихох було преплечене зоз шпиваньом руских народних шпиванкох. На концу програми, учасніком ше приключели и петровски школяре нїзших класох, та ведно по горватски, англійски и руски одшпивали писню *Яки то приятель Исус*. Конферансу водзели школярки 8. класи Александра Аризанович и Лаура Сабадош. Шицки школяре були облечени до народного облечива панонских Руснацох, хторе им дзечне пожичело Дружтво Руснак. Матрици порихтал професор музичней култури Даниел Служек. Програму порихтали школяре од 1. по 8. класу, хтори на наставу руского языка и култури ходза до Петровцох, зоз своїма учительками Наталию Гнатко, Илону Грецешин и шестру Навкратию. На концу програми директор школи Златко Милич повинчовал школяром на уложеним труду и успишним наступу, та подзековал присутним же их пришли

опатриц. Програму звелічали петровски парох о. Владимир Седлак, поетеси Любица Гаргай и Еугенія Врабец, поета Томислав Кетелеш, петровски учительки, як и бувша водителька ПШ Петровци Мелана Дюдяр, председатель Ради рускей националней меншини Вуковарско-сримскей жупанії и председатель КУД Яким Гарди Петровци Звонко Костелник, представница Ради українскей националней меншини Вуковарско-сримскей жупанії и бувша учителька руского языка и култури Тетяна Кочниєва, заменік начальніка Општини Богдановци Ярослав Медеша, председателька валалу Агнетка Иван и председатель Дружтва Руснак Мийо Шайтош. На концу було дружєнє при коштованю колачох и лакоткох хтори порихтали мацери и баби школярох. И Руснаци, и Петровци богатши за ище єден Школски литературно-музични вечар.

Наталиа Гнатко

10. Школски литературни вечар Руснацох у Вуковаре

Учасніки програми зоз учителями

З порушваньом настави руского языка и култури, школского 2015./2016. року, у ОШ Антуна Бауера за школярох з Вуковару, започало и пририхтованє Школского литературного вечара Руснацох. Того-

Елена Фа Баришич рецитусе писню Силвестра Ерделя «Танец»

рочни, юбилейни 10. Школски литературни вечар Руснацох, бул пошвєцєни рускей дзецинскей творчосци, а отрима-ни є 12. мая.

Школяре нїзших класох порихтали рецитациї и драмску сличку *Говля и дзеци*, а школяре висших класох одрецитовали и пречитали поезию руских поєтох по руски, а тиж так и прєложєну на горватски. Програма була преткана з рускими народними шпиванками. Директор Златко Милич повинчовал школяром и учительком на успишней програми и подзековал нащивительом на потримовки. Того вечара школяре мали нагоду и особнє упознац поетеси Еугєнию Врабєц и Любицу Гаргай. Програму звєлїчали вуковарски парох о. Олег Закалюк, члєн Совиту за национални меншини РГ Звонко Костєлник, прєдсидатель Ради рускей националней

меншини городу Вуковару Зденко Бурчак, прєдсидатель Дружтва Руснак Мийо Шайтош, та прєдсидатель КУД Осиф Костєлник Мирко Дорокази, як и велї профєсоре школярох. Школяре од 1. по 8. класу хтори на наставу руского языка и култури ходза до ОШ Антуна Бауера, програму почали рихтац з учительку Илону Грецєшин, а до конца ю порихтали з учителями Бояном Кошутичом и Наталиєю Гнатко. Шицки школяре були облєчени до народного облєчива панонских Руснацох, а облєчиво им, як и каждого року, дзецнє пожичєло Дружтво Руснак. Сопокровитель 10. Вечара була Рада рускей националней меншини городу Вуковару, а соорганизатор Дружтво Руснак, хтори иншак и порушовачє настави руского языка и култури у Вуковаре.

Наталија Гнатко

ДІДО И УНУК

Шено збера параст стари,
за нїм идзе унук мали:
„Гайде, діду, зберай швидше,
бо би ше ми бавиц ище“.

„Дзецко мойо, робиц треба,
бо мушиме купиц хлеба“.
Роздумує унук мали
и дідови швидко гвари:

„Колачи баба рихта,
– Дзе мой унук? – уж ше пита,
а и мац ше ме пожадала,
гоч ме, діду, тебе дала“.

„Пшички би ше гласкац сцели,
дзвонїц буду уж пацери.
Гайде діду, я бим ишол,
не знам прецо сом и пришол,
а наютре вец придзеш сам,
бо ци я ту лем завадзам“..

**Петровци, 2021.
Томислав С. Кетелеш**

БЕЖИ ЗАЯЦ

Бежи заяц
по дильове,
чи му дахто
дацо пове?
Бо є швидки
ягод стрела,
так му голєм
мац гварела.

Швидко бежи
прейг мосцика,
ровно трима
свойо уха,
гоч у спринту
ослухує
чи го дахто
здогонює.

Нїхто вера
го не шлїдзи,
зоз очох му
чуря слизи,
не од жалю
але витру,
хтори прави
у тим спринту.

Лю. Гаргай

МИЖО И ДОМАШНІ ЗАДАТОК

Шедзи Мижо застарани,
там под столом заплакани.
„Треба учиц и раховац“,
так му гваря оец и мац.

До тей школи досадзеной
сцел бим ходзиц дакус меней.
Прецо мали букви учим,
а вец и вельки писац мушим?

Велька буква ясна, читка,
анї є не така бридка.
Хто то видзел учиц стално,
и кед слунко, и кед хмарно?

Фодбал ме на дворе чека,
думка ми на бару сцека.
Кед нарошнем и я пойдзем,
на цудзину и я дойдзем.

Там дзе шицки млади иду.
И з пенежми велї приду.
„Вец увидиши!“ – оец гвари –
„Треба робиц за долари.
На цудзини чежо жиц“,
а не можеш дому присц“.

„Лепше пиш задачу свою,
будзеш мац и помоц мою.
Кед нарошнеш, идз дзе сцеш,
лем най на нас не забудзеш“.

Томислав С. Кетелеш, 2022.

ЦВЕРЧОК

Цверчок скака,
пошпивує,
женочку вон
доволує.
Чи го чула,
чи не чула,
вирна вона
вше му була.

Цверчок скака,
пошпивує,
и лету ше
вон радує.
Лем през лето
вон газдує,
горуचाва
му хаснує
же би могол
крашне шпивац,
гу миленкей
ше оздзивац.

Лю. Гаргай

Перша причасц у Петровцох

Перша причасц за Петровчаньох вше една окремна подія и дожице, як у власним валале, так и кед су у швеце. Гоч су и далеко, та як таки и Першу причасц спрам своїх можлівосцох индзей примаю, заш остава тото чувство повязаносци и приповідка о Першей причасци. Так то було и зоз пецерима першопричашніками од котрих три дзивчата Першу причасц прияли у Петровцох, а двома хлопци, еден у Елвангену, а други у Беркасове.

Тогорочна Перша причасц у нашей парохії була введзелью, 10. мая. По перши раз ше у Служби Божей причащали дзивчата Руби Фркевич, Маша Кисиль и Каролина Седлак. Вони ше за тоту нагоду рихтали на виро науку, а през цали рок шорово доходзели и на Службу до церкви. Порихтани и научени були и пригодни рецитації.

З несцерпеньом и окремно возбуждени радували ше нашо дзивчата тому дню. Руби и Маша у уходней процесії пред олтар принесли просфору и вино за Службу, у котрей ше перши раз шицки три буду причащац, а Каролина одшпивала апо-стол.

Окреме порушуюци, спрам бешеди дзивчатох, були молитва „вирую“ и предпричасна мо-

Першопричашніки зоз паноцом Владимиром Седлаком и чесну шестру Невкратію

литва котри шицки три читали наглас зоз запалену швичку, як и сама хвилька приманя причасци.

По Служби Божей було сликоване, а вец ше госци и домашні розишли предлужиц започате у церкви зоз друженьом и святочним полудзенком у своїх обисцох або ресторану.

о. Владимир Седлак

Перша причасц у вуковарскей парохії Христа Царя

За шицких вирнікох у єдней парохії Перша причасц окреме шветочна подія прето же у парохії рошню дзеци хторих родичи и родзина виховую у християнским духу, а мушине припозанц же и церква теди окреме украшена и полнейша як звичайно.

У вуковарскей грекокатолицькей церкви Христа Царя, 7. юния того року перши раз ше причащали Катарина Закалюк, Дарио Надь и Андела Стоянович. Святу Службу Божу служели штирме паноцове: о. Олег Закалюк и о. Владимир Магоч з Вуковару, о. Иван Колосок зоз Райового Села и о. Александар Хміль зоз Приявору, хтори и наказовал. Паноец Хміль у казані наглашел значене любви гу нашому ближньому хтора найзначнейше научене нашого Иисуса Христа, бо ше од любви ані еден человек не може охраниц, гоч як ше однімал. Дзеци хтори нешка по прешни раз примаю святу причасц, до свойо шерца примаю Иисуса Христа и його науку хтору цеком живота и далей буду провадзиц – наглашел у казані.

Дзеци порихтали рецитації хтори пречитали пред шицкими у церкви. На концу Служби Божей

Першопричашніки зоз паноцями

парох Олег Закалюк подзековал родичом, дідом и бабом, вироучительком и шицким хтори уложили труд же би ше нашо дзеци зявели на Першей причасци, а привитал и шицких вирнікох хтори у векшим чишле нашивели богослужене.

Вера Зелинац

ВАЛЯНЕ МАЙСКОГО ДРЕВА

Голубчата и Голубки Дружтва Руснак

Як то и идзе по традиції, у організації Здруження за пестованє обичаївох Мадярох, у Старих Янковцох у маю и закопанє и звалєнє майске древо. З нагоди означованя того обичаю, внодзєлю 31. мая у Старих Янковцох позбєрали ше осем културни здружєня, же би зоз своїма наступами збогацєли и розвєшєлєли валянє майского древа. Попри сєдем мадярских здружєньох, дзєцински групи Голубчата и Голубки Дружтва Руснак

пооблєкани до народного облєчива панонских Руснацох, представєли ше з двома рускими шпиванками и Венчиком руских народних танцох. Матрици порихтал Иван Лікар, а учашнікох за наступ учителька Наталиа Гнатко. Одход на наступ реалізовани з фінансийну потримовку Совиту за націонални меншини РГ и Општини Стари Янковци.

Наталиа Гнатко

Заградкова розвага

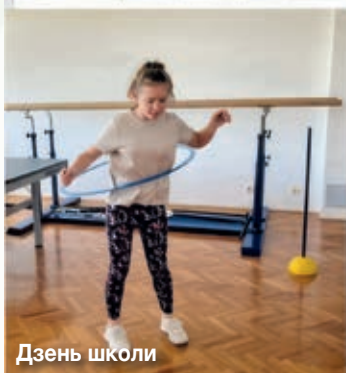
Петровски школяре з настави руского языка и култури

Вовторок, 2. юния, у ОШ Антуна Бауера, День школи отримани през школски проєкт Заградкова розвага, у чїїх рамикох активносци поделєни до трох програмох, а то: музична програма, гастро понукнуце та роботні и спортски баиска. У музичней програми попри 14 точкох

участвовали и петровски школяре з настави руского языка и култури з руску народну писню Дай нам Боже, добри час. Попри школярох и роботнікох у школи, збуванє було барз нашивєнє з боку родичох и госцох.

Наталиа Гнатко

Весели дні за дзеци

Дзень школы

У маю означены Дні Опшціны Томпавцы, у чыйх рамках былі атрыманы рэжны актывнасці наменены дзецом. Азначаванне пачало 12. мая з Днём Асновнай школы Чаковці. Школяры ніжэйшых класоў таго дня яшчэ ўпозналі з бавіскам Сінска алка. Мелі алкары на свыйх „конях“ прабавалі патрафіц „у срыду“, правя як уацшынікі таго пазнааго

Зос радасу і пыху на атварэнню оводы

Руцане падковы

традыцыйнага бавіска. За старэйшых школяроў былі парыхтані спорцескі змагаыя у котрых яшчэ глядалі схопнасц, швідкасц і добра око.

У Миклошевцах яшчэ 16. мая атрымал Дзень старых бавіскао. Гоч запланаваны актывнасці прэ дидж не могл быц атрыманы на фодбалскім бавілішу, добра атмасфера не хібела ані у друштвенім доме. Дзецы яшчэ дружелі, бавелі рэжны бавіска і прешвечелі яшчэ же за добра забаву не патрэбны ані кампютэры, ані мобілны тэлефоны.

Акраме шветочно і весело было у Томпавцах, дзе 22. мая з нагоды Дня Опшціны була атворена нова дзэцінска заградка Лопоч. На атварэнню наймладшы наступелі з кратку праграму, а школяры зос школскай задругі Ябуковац на прэдайней выставі прэставелі свыйо ручны робыты.

Шыцкі таты поддї яшчэ раз потвердзелі же Дні Опшціны Томпавцы красна нагода же бы яшчэ дзецы дружелі, бавелі і ведно творелі новы красны памятки. А то найвекша вреднасц каждай такей маніфестаціі..

Леся Мудры

ОТРИМАНИ 14. ПЕРШИ АПЛАУЗ

Катарина и Петра Закалюк – КУД Осиф Костелник Вуковар

Дора Грецешин и Катя Сопка – Дружтво Руснак

Всуботу, 16. мая з початком на 18 годзин, у ораганизації КУД Осиф Костелник з Вуковару, у вуковарскей сали Роял отримана 14. Манифестация дзецинскей творчосци Перши аплауз.

Члени КУД Осиф Костелник зоз Вуковару як домашні перши вжали учасц на манифестацийі. Катарина и Петра Закалюк у дуету одшпивали шпиванку *Зреє жито, зреє*. За наступ их порихтала Мария Закалюк.

Друге на сцену вишло Дружтво Руснак зоз Петровцох, а представело ше зоз своїма двома дзецинскимима групами Голубки и Голубчата. Дора Грецешин и Катя Сопка у дуету одшпивали шпиванку *Наша Марча*, а Андреа Иван и Виолета Курди шпиванку *Явор*, потим шицки ведно одтанцовали Венчик руских дзецинских танцох и одшпивали шпиванку *Дай нам Боже добри час*. За наступ их порихтала водителька групох Наталия Гнатко, а матрици порихтали Даниел Служек и Иван Лікар.

Потим наступели члени КУД Яким Говля зоз Миклошевцох. Миклошевски Говлячата представели ше зоз вецей точками. Шицки ведно одшпивали три шпиванки: *Сон*, *Рибар* и *Ловар*. Мария Папуга, Ребека и Рахела Красник одшпивали шпиванку *Не Яничку* и на остатку танцоше одтанцовали венчик дзецинских танцох под назву *Грушка*. За наступ их порихтала водителька дзецинскей секції Леся Мудри.

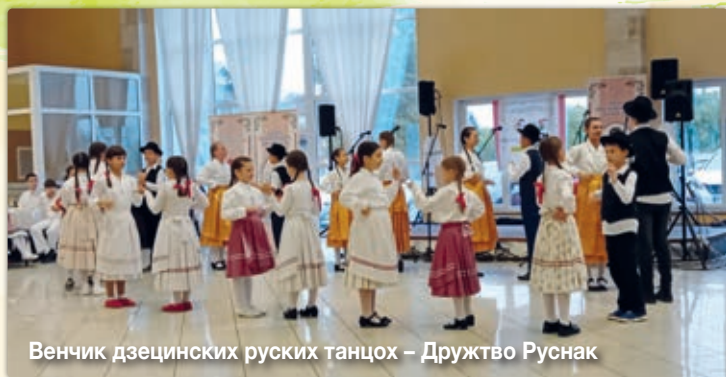
На радосц домашньо-

Дружтво Руснак

Каролина Седлак грає на флути – КУД Яким Гарди Петровци

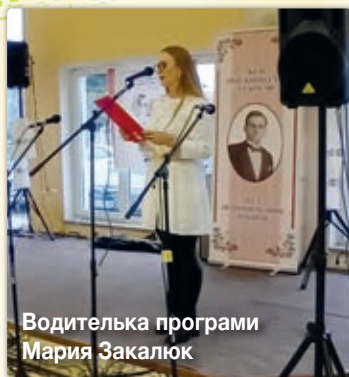
Венчик дзедцинских руских танцох – Дружтво Руснак

го Дружтва, и того року на манифестацию пришло КПД Иван Котляревски зоз Бикич Долю, зоз Сербії. З тей нагоди младша дзедцинска група одтанцовала *Дзивоцки козачок*, а старша *Руски танец*. Одшпивали и шпиванку *Ой, то там на гори дубина*. Уметніцки водитель Любов Зейкан Бобаль, а на гармоникі их провадзел Мирослав Майхер.

На манифестаций наступело и українске КПД Иван Франко зоз Вуковару. Вони з тей нагоди одтанцовали три танци: *Сильска полка*, *Коломийка* и *Козачок*. Танци поставел и дзеци за наступ порихтал професор Звонко Костелник.

Петровске КУД Яким Гарди на манифестаций наступело у двох блоках. Перше Каролина и Яков Седлак у дуету одшпивали шпиванку *Чийо же то волки*, а за наступ их порихтал Владимир Седлак. Хлапцовска танечна група одтанцовала танец *На пажици*. Каролина Седлак на флаути одграла *Носорог на плажи*. Манифестация закончила зоз танцом под назву *Руски пастирски танци* у виводзеню петровского фолклорного ансамблѹ. Обидва танци поставел водитель танечней секції професор Звонко Костелник.

Конферансу двоязично по руски и горватски водзела Мария Закалюк.

Водителька програми Мария Закалюк

Манифестация отримана зоз финансову потримовку Совету за национални меншини Републики Горватскей, Городу Вуковару и Ради рускей националней меншини городу Вуковару.

По законченю службовей програми старши члени вуковарского и петровского дружтва необовязно вишли на бину и одшпивали даскельо руски народни шпиванки.

За шницких учашнікох и госцох була организована вечера у истей сали дзе манифестация отримана.

Лю. Гаргай

Говлячата шпиваю шпиванки – КУД Яким Говля Миклошевци

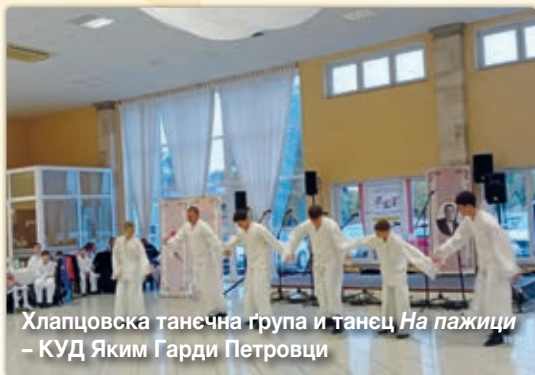
Мария Папуга, Ребека и Рахела Красник – КУД Яким Говля Миклошевци

Венчик дзецинских танцох *Грушка*
– КУД Яким Говля Миклошевци

Каролина, Яков и Мартин Седлак
– КУД Яким Гарди Петровци

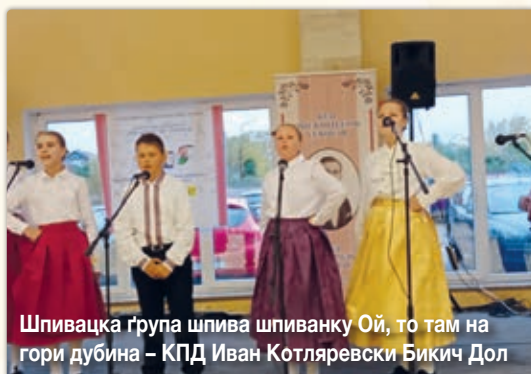
Хлапцовска танечна група и танец *На пажици*
– КУД Яким Гарди Петровци

Младша танечна група одтанцовала
Дзивоцки козачок – КПД Иван Котляревски
Бикич Дол

Старша танечна група одтанцовала *Руски танец* – КПД Иван Котляревски
Бикич Дол

Шпивацка група шпива *шпиванку Ой, то там на гори дубина* – КПД Иван Котляревски
Бикич Дол

Українске КПД Иван Франко зоз Вуковару
танцеу танец *Сильска полка*

Фолклорни ансамбл и *Руски пастирски танци*
– КУД Яким Гарди Петровци

Миклошевски Говлячата на фестивалу Веселинка у Новим Садзе

У Новим Садзе 6. юния отримани 25. Фестивал дзєцинскєй творчосци Руснацох Войводини Веселинка котри організовал Руски културни центр Нови Сад. Фестивал позберал велике число дзєцох з руских дружтвох же би през шпіванки, рецитації, танец, уметносц и забаву указали своєю таланти.

Богата програма почала зоз промоцію сликовніци за дзєци *Квитки з мамоєй заградки*, авторки Ани-Марії Рац. Потим за дзєци були організовані роботня рисованя по мурах и фолклорна роботня.

У музично-сценскєй програми участвовали дзєцински групи руских дружтвох з Нового Саду, Бикич Доли, Кули, Вербасу, Нового Орахова, Коцура, Дюрдьова, Руского Керестура и Миклошевцох.

Миклошевски Говлячата новосадскєй публики ше представели зоз шпіванку и танцом. Ребека Красник одшпівала шпіванку *Любов у души*, а трио Мария Папуга, Рахела

Говлячата на Веселинке

и Ребека Красник наступели зоз шпіванку *Не, Яничку*. Веселу атмосферу дополнєла фолклорна група котра одтанцовала *Палічкови танец*.

На Веселинке миклошевски дзєци уживали у шпіваню, танцу и друженю. Було то красне дожице дзе могли указац себе и видзиц наступи своїх парнякох з других руских дружтвох.

Леся Мудри

На Смотри дзєцинского фолклора наступели и танєчніки з Миклошевцох

Од пятку, 22. мая, по недзелю, 24. мая, у Жупанї ше отримовала 27. Жупанийска смотра дзєцинских фолклорних групох Вуковарско-сримскєй жупанії. Мали танєчніки и шпіваче з рижних културно-уметніцких дружтвох представели красоту народного облєчива, богатство обичайох, писньох, дзєцинских бавискох и танцох. Смотра отримана у красним амбиєнту городского парку дзе пановала весела атмосфера. Окрем фолклорних наступох за дзєци були порихтани рижни забавни и едукативни активносци.

Манифєстация позберала аж 38 дзєцинских фолклорни групи з рижних местох Вуковарско-сримскєй жупанії. Найвєкшу часц учашнікох представляли горватски културно-уметніцки дружтва, а медзи нїма ше нашли и три дружтва националних меншинох – словацке КПД Людовит Штур з Илоку, мадярске КУД Чаковци з Чаковцох и КУД Яким Говля

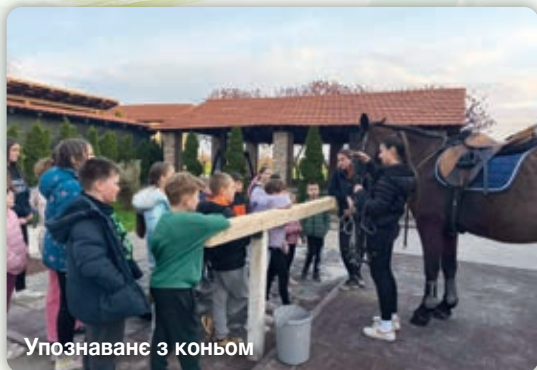
Успішні наступ младших Миклошевчаньох

з Миклошевцох, хтори зоз своїма наступами збогачели програму и указали богатство културней рижнородносци нашої жупанії.

Миклошевчанє наступели всоботу 23. мая, а представели ше зоз венчиком дзєцинских танцох под назву Грушка. З веселим танцом, шпіванку и щирим природним наступом прицагли увагу публики и прєшвєчели же з любову пєстую руски обичаї, пісні и танци.

Леся Мудри

ПЕРШИ КРОЧАЇ У ШЕДЛАНЮ КОНЬОХ

Упознаване з коньом

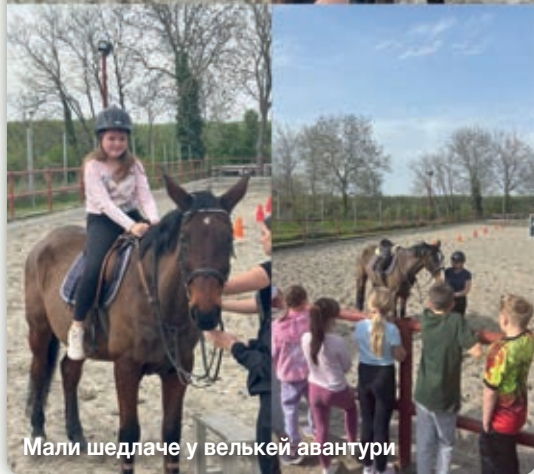
Цеком цалого школьского року школяре од 1. по 4. класу Основней школы Чаковци участвовали у звонканаставней активносци, у котрей упознавали конї и учили як ше о нїх старац. Програма була задумана так же школяре перше здобуду теорийски знаня, а потим и практично пробу ю шедлац.

Перше стретнуце з коньми було у октобре, у Конїцким клубу Дунайски рай у Вуковаре. Там дзеци упознали тренерох, опатрели конї, место дзе вони перебуваю, як и основну опрему котра ше хаснуе при допатраню коньох. Потим шлїдзела теорийна часц. На годзинох у школи фаховци приповедали школяром о справованю коньох, бешеди їх цела, расох и фарбох, як и о алатох за допатранє и шедланє. Школяре дознали же конї барз мудри животинї и же легко уча нове. Дзецом було окреме интересантне дознац же конї можу и танцовац.

Зоз приходом яри почала практична часц настави. Школяре вецей раз ходзели до Дунай-

Нет шедлания без доброго ѣдзєня

Мали шедлаче у велькей авантури

ского раю, дзе учили чєсац конї, чистиц им копита, шедлац. Потим пришли и перши крочаї у шедланю. З каждым новим стретнуцом дзеци мали векшу сигурносц и були вше шмєлши. Школяре пробовали и лонжованє, односно водзенє коня на длугом ланцу, кармєли конї зоз шєном, а у горуцих майских дньох помагали и при купаню коньох. Каждє новє стретнуце з тима красними животиняма збогацєло их за нови знаня и искуства.

Як законченє проєкту заплановани одход на Медзинародни юлийски турнир у препоновим шедланю у Загребе, дзе школяре буду мац нагоду видзиц найлєпших шедлацох и їх конї.

Леся Мудри

УЧЕНЄ, ЗАБАВА И ДРУЖЕНЄ У ГОРВАТСКИМ ЗАГОРЮ

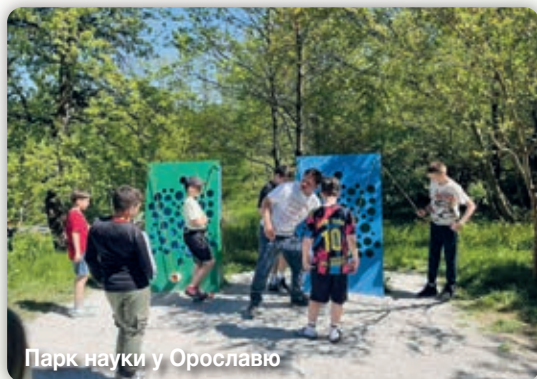
Замок Тракошан

Школяре од 5. по 8. класу Основней школи Чаковци 23. и 24. априла були на дводньовой теренскей настави у Горватским Загорю. На путованю их провадзели учительки Любича Глушац Лукич, Луция Вукас и Леся Мудри, а теренска настава була реализована у рамикох звонканаставних активносцох Спортски клуб, Култура и медии и Школярска задруга. У двох дньох школяре нащивели велі интересантни и поучни места. У Музею крапинских неандерталцох у Крапини дознали як жили нашо давни предки и як ше розвивал человек през историю. Потим нащивели замок Тракошан, єден з найкрасших и найпознатших замкох у Горватскей. Зоз фаховим водительом упознали його богату историю, розпатрали историйни предмети и крашне ушорени старински просторії. Окремни упечаток на дзеци зохабела красота природи котра окружує замок: вельке озеро, престрани парк и густі леси, дзекуюци хторим ше тото подручє учишлює до єдного од най-

атрактивнейших туристичних местох у Горватскей. Барз интересатна и поучна була и нащива Парку науки у Орославю. Там дзеци през розлични експерименти и интерактивни задатки на отвореним учели о природних зявеньох и физичних законїтосцох. Под час екскурзії школяре були змесцени у готелу Матия Губец у Стубицких Топлицох, дзе могли одпочинуц и уживац у купаню у термалних базенох.

Два дні у Горватским загорю прелецели барз швидко. Нови знаня, интересантни нащиви, дружење и забава претворели наставу до авантури котру школяре буду длуго паметац.

Леся Мудри

Парк науки у Орославю

Путованє до прешлосци

ЦО ЗНАЧИ ЄДНА ПОДЛА ОЦЕНА

У трецей класи основней школи удало ше ми достац шицки оцени хтори исную. Кед кус лепше роздумам, то у ствари успех хтори би ше мало вредновац сам по себе. Дасдни школяре цалого року збераю лєм петички, дасдни углавним штверки, а я надумал упознац цали можлїви шор оценох. Добре, не баш же сом так одлучел, алє так випадло. За мнє оцени знача розлични ствари, цо завиши од того хтора ше найдзе у теки, а хтора у дньовніку. После тройки сом щешлїви бо тройка лепша од двойки. Штверка блїзко петички, та придзе на исте. Зоз петичку зме задовольни шицки у обисцу. Мама ше баржей шмишка, оецц ше цеши, а я хаснуєм нагоду же бим бул вецей на компютерских бавискох без прегваряна и правоцєня. Прето сом залюбел добри оцени. А хто би не? Познаце дакого?

Гевто о чим сом нїгда не роздумовал то кельо єдна подла оцена може пременїц мой дзень. Часто сом себе толковал же то лєм число и же наютре будзе лепше. Таке толкованє тримало воду по кєнец школского рока. Того дня зме мали математику. Писали зме ненаявєни диктат. Чувствовав сом же ствари не иду так як сом плановал. Дасдни числа як кед би одлучели жиц зоз своїм животом. Здавал сом, однїмал, раховал, сцєрал з гумку тельо раз же и папер випатрал вистатши одо мнє. Видзело ше ми же ше числа тайно догварели против мнє, єдно сцєкало на лїво, друге на право, а трецє ше правело же не припада истому задатку. Кед нам учителька врацєла препатрени тести, сцисло ме у гарлє. Оцена не була анї добра, анї подла. Розжалосцєл сом ше и почал ше здогадовац шицких своїх добрих оценох того року. Не могол сом ше здогаднуц анї єдней петички хтору сом достал. Пред очми ми була лєм тота єдна просєкова оцена хтора ми випатрала векша од шицких других ведно. Док сом роздумовал цо повем родичом и як им потолкуєм же ше ми то наисцє случєло случайно, през учальню ше чуло незвичайне шептанє.

Школяре ше обрацали єден гу другому и шептали же моя сушєда и найлєпша пайташка достала єдинку. То єй була прєша єдинка зоз математики и у живоцє. Бул сом у шоку. Шицки зме були шокировани. Я дакус баржей.

Вона ми пайташка и одлична школярка. Єй теки вєше шорови, вєше ма написани домашнї задачи и одвити на питаня за хтори ше шицки други у класи ище вєше намагали похопиц цо знача. Кед бим дацо забул або не розумєл, часто сом ше єй опитал. Прето ми було чєжко розумиц же праве вона достала єдинку. Попатрєл сом гу єй лавки. Шєдзєла цалком мирно. Не плакала наглас, анї ше не поносовала. Лєм патрєла до своєй теки як кед би ше наздавала же ше число єден самє од себе прєтвори до дасдного другого.

Тєди сом забул на свою оцєну. Станул сом и пришол гу нєй. Не знал сом цо бим єй повєдол. Дараз одроснути думаю же за шицко єст мудре вирєченє. Попатрєл сом на учительку и пробовав ше здогаднуц цо би зробєла моя мама. Не приходзєло ми нїч мудре на розум, а глупє би не мало смисла. Прето сом ю лєм моцно облапєл. Вєц сом єй гварєл же єдна єдинка не може висцєрац шицко цо потєраз научєла. Ище сом єй гварєл же вона иста особа як и вєчра кед достала петичку, и же знам як ше чувствує бо и я достаєл подли оцени. Тєди почала гласно плакац. Вєцєй зме не бєшєдовали, лєм зме мирно шєдзєли. Думаю же сом на кєнцє и сам кус заплакал, прє ню. Удало ше ми то скриц од хлапцєх зоз класи. Кед забрєнкало и школяре почали виходиц, ище вєше сом ю тримал облапєну коло плєцєх. Кед сом ше врацєл на своєо мєсто случєло ше цєшка незвичайнє. Моя подла оцена вєцєй ми не випатрала так подло. Ище вєше була ту, и у теки, и у дньовніку и трєбало ю указац родичом, алє не була вєцєй найвєкши проблем на швєцє. Похопєл сом же дакєди кед помагамє другим, и нам самим постанє лєпшє. Не знам кельо ше ми удало ублагац пайташку, алє знам цо сом того дня научєл. Оцєни указую як зме добре ришєли задатки, алє не указую якє вєлькє и добре шєрцє мамє. А мнє ше видзи же праве то єдна од значнєйших лекцийєх хтору сом научєл у трецей класи.

Панонска морнарка

ЧУДЕСНИ ШВЕТ

Costasiella kuroshimae

На перши попатрунок на слику горе, може ше подумац же то даяка фиктивна подоба зоз рисованого филму. Гоч слика випатра як кед би ю створела штучна интелигенция, животиня на слики справди иснує.

Така незвичайна и цикава животиня жиє у морйох коло Японю, Индонезиї и Филипинох. Слово о морским шлімаку котри випатра як овца, та є прето и наволани „морска овца“. Тота животиня ше вола *Costasiella kuroshimae*. „Kuroshimae“ у назви приходзи од того же тотa животиня перши раз одкрита 1993. року на японским острове Kuroshima (скрацене: Kuro).

Морски шлімак барз мали, його велькосц од 5 по 10 милиметри. Цикаве же то єдна од ридких животиных котра окончує фотосинтезу. Такволана „морска овца“ карми ше зоз желенима алґами. Зоз своїм устовим апаратом вицицує нукашньосц алґи и видзелює хлоропласти. Тот процес ше наволує клептопластия. Хлоропласти вец уградзує до лісцових виросткох на своїм хрибце – прето шлімак ма таку интензивну желену фарбу. Раз уградзени до шлімакового цела, хлоропласти оставаю функционални и живи тижнями. Кед шлімак виложени Слунковеї шветлосци хлоропласти предлужую процес фотосинтези – твори ше ґлукоза котру шлімак хаснує як жридли енерґиї.

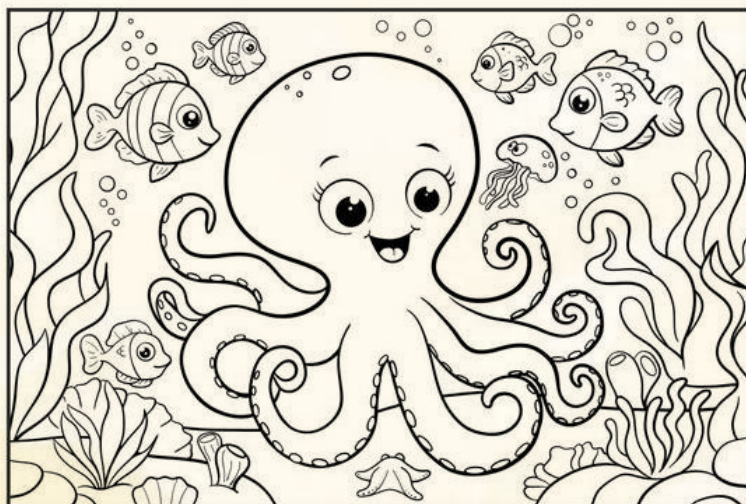
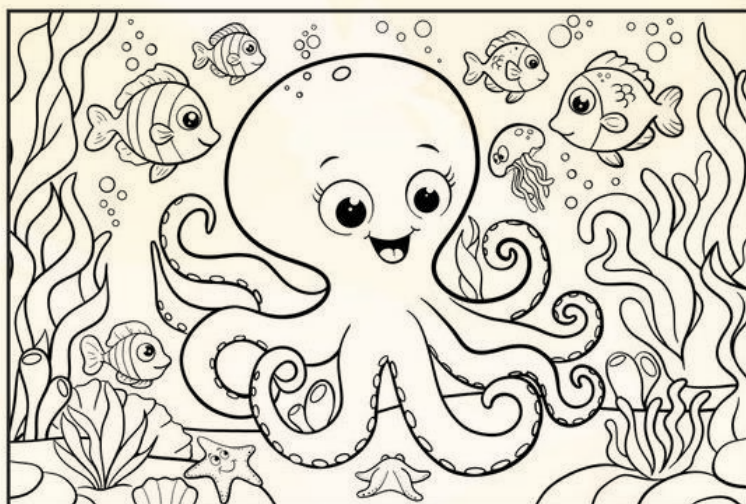
Дзекуючи феномену клептопластии, *Costasiella kuroshimae* може прежиц длуґши час без поживи, бо хаснує Слункову шветлосц же би продуковала енерґию. Прето ю науковци волаю „шлімак на соларни погон“.

(жридли: Интернет)

ЗАБАВНИ

БОКИ

НАЙДЗ
12
РОЗЛИКИ.

12 слички
находза ше
скрити на
слики.

Найдз их.

Помогні
боговей
катицки дойцс
по квиток.

Кельо чого ест?

Начишлї и
напиш до
одвитующих
польох.

За сличками крию
ше числа.

Замень слички з
одвитуюцима
числами и риш
математични
здатки.

1	2	3	4	5	6	7	8		
	+		=			+		=	
	+		=			+		=	
	+		=			+		=	
	+		=			+		=	
	+		=			+		=	
	+		=			+		=	

И	В	И	С	О	К	И	Т	А	Т	Р	И	П	Л	А	Д
Б	П	Е	Р	К	И	Т	К	Р	А	Т	Н	А	А	Ю	У
А	А	Л	Л	А	И	Б	Е	Р	Г	А	З	Н	Р	Я	Н
Л	Д	А	А	Ь	Д	П	Л	О	Ч	Е	И	Д	И	Г	А
Т	Е	Б	К	И	К	А	А	Ш	И	Д	Ь	Л	К	О	Й
И	Р	Е	Є	О	К	А	З	Р	О	О	Г	Р	С	Л	Г
Ц	Г	Б	Г	И	Т	С	Б	В	В	Н	К	И	Л	А	Б
К	А	А	И	Л	М	С	Й	Р	А	Д	Є	А	В	Н	А
Е	Н	С	П	О	Д	О	О	И	И	К	Я	А	Я	Д	Р
М	И	И	Е	К	В	Д	Я	В	Л	Т	Н	К	Р	И	С
О	Б	Д	Т	К	Р	И	М	С	И	А	А	Н	О	Я	Е
Р	А	А	О	А	Ц	З	А	И	Р	К	Р	Н	И	В	Л
Й	Б	Ц	В	И	К	Є	Р	О	Г	А	З	Т	И	Н	О
О	У	Р	Л	Ж	У	М	Б	Е	Р	А	К	Ї	С	Я	Н
Р	А	А	Ж	О	В	Т	Е	М	О	Р	Й	О	Л	В	А
Г	Г	А	Р	И	Т	С	А	Н	А	М	И	Л	И	Б	А

АВСРАЛИЙСКИ АЛПИ
АДИС АБЕБА
АЛПИ
АНГЛИЯ
АНТАРКТИК
БАБИНА ГРЕДА
БАЛИ
БАЛТИЦКЕ МОРИО
БАРСЕЛОНА
БИЛИ МАНАСТИР
БЛІЗКИ ВОСТОК
ВЕЛЬКА БРИТАНИЯ
ВИСОКИ ТАТРИ

ВОЙВОДИНА
ГАВАНА
ГАРВАРД
ГОЛАНДИЯ
ГАЛИЦИЯ
ДУНАЙ
ДЮРДЬОВ
ДЯКОВО
ЄГИПЕТ
ЖОВТЕ МОРИО
ЖУМБЕРАК
ЗАГОРЕ
ЗАГРЕБ

ЗАДАР
ЗАИР
ИЛОК
КИПАР
КОЦУР
КРК
НИН
ОСИЕК
ПЛОЧЕ
РИМ
ШИД

Кед найдзеце задани географски назви, достањеце назву єдней нашей сушеднеї держави

Лю. Гаргай

Ришенє: МАДЖАРСКА

МОЯ МАЦ

Моя мац ма каменково очи, шветли кратки власи и тройо дзеци. Вола ше Санела, а дзивоцке презвиско ей Радвані. Ма трицец седем роки. Кед ма часу любі рисовац и патриц серії. Любим же моя мац зна шицко вариц, а на цалим швеце найволі мне и мойо шестри Мину и Минеу.

Милош Гарди, 5. класа, Петровци

Моя мац вола ше Анита и ма пейдзешат три роки. Ма желени очи и кратки власи. Люби есц чоколади и пиц кафу. Гвари ми же найволі мнє. Верим ей. Свою мацер любим бо ме зна нашмеяц и najlepше вари.

Магдалена Барна, 5. класа, Петровци

Моя мац ма желени очи, кратки кафово власи, ноши окуляри, не любі ношиц штикли, а любі ношиц мендюши. Вола ше Даниела, а дзивоцке ей Бурчак. Ма трицец роки. Najlepше прави баклаву и колачи, а найволі мнє и брадика.

Леа Бурчак, 6. класа, Петровци

Моя мац ма кафово очи, чарни кандрасти власи, ноши мендюши, висока є и роби у тарговини. Вола ше Мирела, а дзивоцке презвиско ей Дудаш. Ма трицец седем роки. Najlepше прави сарму и не зна ше шминкац як я.

Андреа Иван, 6. класа, Петровци

Моя мац ма белави очи и шветли власи, ноши окуляри, а дакеди любі ношиц и штикли. Газдиня є у хижи. Вола ше Анита, а дзивоцке презвиско ей Лазор. Ма штераец шейсц роки. Люби пиц кафу и спац. Najlepше ми заплєце варгочи.

Виолета Курди, 6. класа, Петровци

Моя мац вола ше Анита Лазор. Ма белави очи и длугши власи. Ноши окуляри, шиви мендюши и любі ношиц вельо персцені. Барз любі есц сладке, од квеца любі орхідеї, а од животиных мачки.

Наташа Курди, 6. класа, Петровци

Моя мац вола ше Марица, а преволовала ше Фигун. Вона ма кафово длугши власи, штераец роки и висока є. Люби червену фарбу и ягоди. Najlepше зна направиц сарму и бурек. Кажди дзень даруєм ей любов.

Борис Шовш, 6. класа, Петровци

Моя мац вола ше Илона. Скорей ше преволовала Гнатко, а teraz Грецешин. Була барз красна дзивка. Вона ма доганово власи, желени очи и трицец осем роки. Висока є и барз красна, а дараз ноши штикли. Скорей два тижні врацела ше зоз породзиліща з малим брациком, та наша фамелия teraz ма шейсц члени и живот нам ище красши.

Дориян Грецешин, 6. класа, Петровци

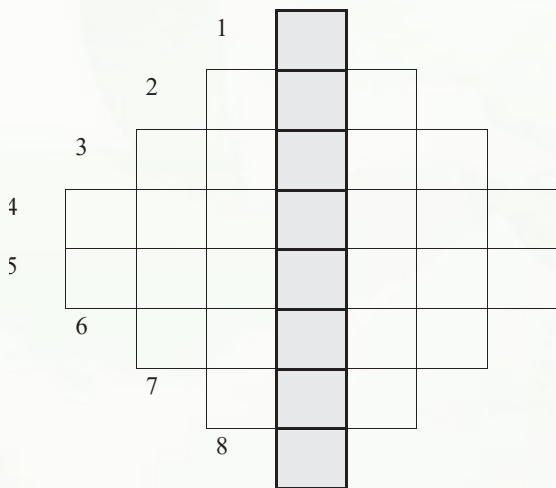
Моя мац ма красни белави очи, чарни длугоки власи и вше ошмих на твари. Люби правиц рижни колачи и здумовац нови. Найсмачнейши колачи хтори зна правиц то колач з кокосом и шицки ше зрадуєме кед го направи.

**Александра Аризанович,
7. класа, Петровци**

Интересантності о городах – Риека, II часц

- Риека ма и Природословни музей. То перши музей тей файти у тим краю, а ориентация музею обрацена гу вигледованю моря. У рамикох музею находзи ше и библиотека у хторей ше находза кнїжки зоз биології, геології и палеонтології.
- Городски пияц одредзиско велїх житељох Риеки як и туристох, не лем же би себе дацо купели, але же би почувствовали и дих историй хтора ше ту чувствує. Пияц настал у 19. столїтю при побережю, прето же ту рибаре виторваряли лапену рибу и ту ю сцели цо скорей предац. Познейше пияц преширени, та ше ту могло предац або купиц и други продукти.
- У юнию и юлиу ше отримую Риецки летни ноци, та у тим периодзе у рижних часцох городу можеце наисц на вецей бини на хторих ше отримую музични и сценски представи.
- Перше фодбалске змаганє на подручу терашней Горватскей отримане 1873. року у Риеки.
- Антон Grossich, дохтор и политичар, праве у тим городзе 1907. року уведол йодову тинктуру до процедури за операций. То антисептик хтори ше состої зоз дакус йоду и калиюмового йодиду.
- Риека дом першого комуналного теметова у Европи. Нешка можеце нащивиц теметов Козала хтори захищени як културне добро.
- Перша фабрика чоколади на подручу Балкану отворена преве у Риеки 1896. року.
- Риека єден час мала и свою пенєжну валуту, а волала ше риецка коруна.
- Корадо Корлевич и Марино Дусич 1998. року одкрили планетоид хтори преучовани зоз гвиздарні у Вишняну. Планетоид наволани 11706 Риека.

Порихтала Лю.Г.

- 1 – Годзина
2 – Долїна
3 – Квеце святого Ангуна
4 – Додац дацо дакому зоз руцаньом
5 – У Арабїї ше бешедує по ...
6 – ... Гарди Ковачевич
7 – Скрацено од Александар
8 – Ар

У шивих польох: Голубова пара

Г	А	В	Р	А	Н	Д	Г
А	А	О	Г	О	А	А	Г
К	В	Б	Л	Г	Ц	Е	А
У	Г	А	З	Р	Т	Ч	Д
Д	А	Е	Л	А	А	А	З
Й	Р	Й	Е	Г	Л	Г	И
А	С	Г	А	Л	А	С	В
Г	Ц	А	Б	Ь	Н	А	Г

ГАБЗА

ГАВРАН

ГАД

ГАЙДУК

ГАЛАС

ГАНЬБА

ГАРЛО

ГАРСЦ

ГАЦ

ГАЧЕ

ГВИЗДА

ГЕЙ

ГЕТ

ГЛАВА

Кед найдзеце задани поняца хтори починаю на букву Г, достаеце ише єдно.

То будинок у хторим можеце преспац и костирац ше.

Ришенє: Гетел

Лю. Гаргай

Ришенє: г. голубова пара, г. голубова пара, г. голубова пара, г. голубова пара, г. голубова пара, г. голубова пара, г. голубова пара, г. голубова пара

Дмитрий Сеґеди, 3. класа, Петровци

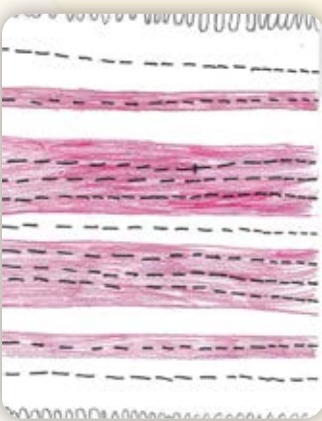
Минеа Гади, 1. класа, Петровци

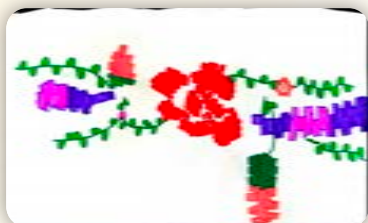
Мирям Лукич, 2. класа, Петровци

Салома Аризанович, 4. класа,
Петровци

Ванеса Аризанович, 2. класа,
Петровци

Маґдалена Мудри, 2. класа,
Петровци

Алекс Мудри, 3. класа, Миклошевци

Каролина Седлак, 3. класа,
Петровци

Рахела Красник, 6. класа,
Миклошевци

Ребека Красник, 4. класа,
Миклошевци

Тена Сабадош, 2.класа,
Миклошевци

Тена Сабадош, 2.класа,
Миклошевци

Дора Грецешин, 2. класа, Петровци

Мина Гарди, 4. класа, Петровци

Елизабета Редл, 1. класа, Петровци

Емилия Мазур, 1. класа, Петровци

Елена Папуѓа, 2.класа, Миклошевци

Ива Роман, 1. класа, Петровци

Мелиса Голик, 1.класа,
Миклошевци

Катя Сопка, 3. класа, Петровци

